

§ 514

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Matias Pajulan ym. valtuustoaloitteesta, joka koskee Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi

HEL 2022-007400 T 00 00 03

Hankennumero 5264_217

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

1.6.2022 tehdyssä valtuutettu Matias Pajulan ja seitsemän muun valtuutetun valtuustoaloitteessa esitetään Tehtaankadun nimen muuttamista Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin mukaan.

Ullanlinnan ja Punavuoren kaupunginosissa sijaitsevan Tehtaankadun (Fabriksgatan) tai sen osan nimen muuttamista esimerkiksi Zelenskyinkaduksi tai Slava Ukrainiksi on esitetty aiemmin kolmessa erillisessä kuntalaisaloitteessa, jotka saapuivat maaliskuussa 2022 kaupunkiympäristön toimialan käsittelyyn. Nämä kuntalaisaloitteet on käsitelty kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022, jolloin lautakunta päätöksellään § 379 päätti, etteivät aloitteet anna aihetta toimenpiteisiin, ja katsoi ne loppuun käsitellyiksi. Nyt käsitellyssä oleva, 1.6.2022 jätetty valtuustoaloite on sisällöltään pääosin samankaltainen kuin kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022 käsitellyt aloitteet. Kaupunkiympäristölautakunnassa 14.6.2022 käsitelty aloitevastaus kattoi kaikki kolme siihen mennessä saapunutta kuntalaisaloitetta ja oli valmisteltu yhteistyössä asemakaavoituspalvelun kanssa.

Aloitetta Tehtaankadun nimen muuttamisesta on käsitelty tätä ennen valtuutettu Dani Niskasen ym. 17.2.2021 tekemän valtuustoaloitteen johdosta. Tässä valtuustoaloitteessa Tehtaankadun nimi ehdotettiin muutettavaksi Boris Nemtsovin kaduksi. Kaupunkiympäristön toimiala antoi aloitteesta vastauksen kaupunginhallitukselle 28.6.2021 ja totesi, että Tehtaankadun tai sen osan nimen muuttamiselle ei ole perusteita. Kaupunginhallitus on 20.9.2021 § 675 päättänyt merkitä tämän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Nimistötoimikunta on 17.8.2022 antanut valtuutettu Matias Pajulan ym. valtuustoaloitteesta kaupunkiympäristölautakunnalle lausunnon, jossa se viittaa Tehtaankadun nimenmuutosaloitteista 13.4.2022 antamiinsa kolmeen lausuntoon ja toteaa, ettei niihin ole lisättävää.

Aloitteita kadun- ja muiden nimien muuttamiseksi on ollut esillä eri puolilla maailmaa kevästä 2022 lähtien sen jälkeen kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan kyseessä on kansainvälinen ilmiö, johon suhtautuminen ja reagointi vaihtelevat riippuen siitä, minkälaiset nimeämiskäytännöt, -periaatteet ja -perinteet kussakin maassa paikallisesti ovat. Nimistötoimikunnan näkemyksen mukaan kaava- ja osoitenimistön nopeatahtinen muuttaminen ei kuitenkaan ole hyvä tapa käsitellä edelleen käynnissä olevia, ajankohtaisia maailman tapahtumia tai kriisejä.

Nimistötoimikunta toteaa lausunnoissaan, että Helsingin nimistösuunnittelussa huomioidaan Kotimaisten kielten keskuksen nimistösuunnittelun ohjeet ja Kuntaliiton ohjeet ja suositus kunnan osoitejärjestelmästä. Helsingin muistonimiperiaatteet noudattavat lisäksi YK:n ja suomen kielen lautakunnan suosituksia.

Helsingin nimistösuunnittelussa noudatetaan myös periaatetta, että käytössä olevia kaavanimiä ei muuteta, ellei nimenmuutosta puolla jokin erityinen, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai liikennejärjestelyiden muutoksiin liittyvä syy. Käytössä olevan nimen muuttaminen vaikuttaa kaikkiin alueen käyttäjiin ja siellä asuviin ja toimiviin. Nimistön muuttamisesta johtuvat osoitteenmuutokset aiheuttavat asukkaille ja siellä toimiville yrityksille kustannuksia ja vaivaa sekä sekaannusta esimerkiksi pelastustilanteissa ja kuljetuksissa.

Nimistötoimikunta on todennut, että nimistösuunnittelu on osa pitkäjänteistä kaupunkisuunnittelua, ja nimet suunnitellaan asemakaavoituksen yhteydessä. Nimistön ensisijainen tarkoitus on opastaa ja yksilöidä paikkoja, ja kaavanimistö onkin parhaimmillaan mahdollisimman muuttumatonta ja pysyvää, jotta se täyttää tärkeimmän funktionsa. Helsingin vakiintunutta ja historiallista nimistöä on onnistuneesti säilytetty myös poliittisten tilanteiden vaihtuessa, mikä tekee kaupunkimme nimistöstä kerroksellista ja arvokasta.

Nimistötoimikunnan lausuntojen mukaan Tehtaankadun nimi on ollut käytössä vuodesta 1887 lähtien, alkuun ruotsinkielisenä (Fabriksgatan). Kadun suomenkielinen nimi on otettu epävirallisesti käyttöön viimeistään 1890-luvulla, ensin muodossa Tehdaskatu, ja nykyinen nimi pari Tehtaankatu – Fabriksgatan on virallistunut vuonna 1909. Tehtaankadun nimi on useiden helsinkiläisten sukupolvien tuntema ja käyttämä, ja se on erottamaton osa helsinkiläistä nimimaisemaa ja yhteistä helsinkiläistä kokemusta. Nimellä on suuri paikallishistoriallinen merkitys, minkä lisäksi Tehtaankadun varrella asuu yli kaksituhatta helsinkiläistä. Osoitenimenä Tehtaankatu toimii yhteensä yli 270 yritykselle ja julkishallinnon toimipaikalle. Osoitenumeroita siellä on käytössä numeroon 42 asti.

20.09.2022

Kaupunkiympäristölautakunta viittasi myös asemakaavoituspalvelun toteuttamiseen 14.6.2022, että ensimmäisen kerran nykyisen Tehtaankadun katualue on nimetty Fabriksgataniksi asemakaavassa nro 465 vuodelta 1887. Tällä hetkellä koko Tehtaankadun alueella ovat voimassa asemakaava nro 495 vuodelta 1900, asemakaava nro 7676 vuodelta 1977, asemakaava nro 7715 vuodelta 1977, asemakaava nro 7775 vuodelta 1983 ja asemakaava nro 10787 vuodelta 2000. Näissä kaikissa kadun nimeksi on osoitettu Tehtaankatu – Fabriksgatan, paitsi asemakaavassa nro 495, jossa nimi on merkitty pelkästään ruotsiksi, Fabriksgatan, sen aikaisen käytännön mukaisesti.

Edellä esitettyyn viitaten ja ottaen huomioon Tehtaankadun katulinjauksen yhtenäisyys ja kadunnimen ikä, historiallinen arvo ja merkitys, osoitteiden suuri määrä sekä nimistönsuunnittelun periaatteet, Tehtaankadun tai sen osan nimen muutokselle ei ole perusteita.

Kaupunkiympäristölautakunta totesi, että nimenmuutosta ei ole tarkoituksenmukaista ryhtyä valmistelemaan.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistönsuunnittelija, puhelin: 310 37386
johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 31037296
otso.huhtala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 01.06.2022 Pajula Matias Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi
- 2 Nimistötoimikunnan lausunto 17.8.2022 § 53
- 3 Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 14.6.2022 § 379
- 4 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 27
- 5 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 26
- 6 Nimistötoimikunnan lausunto 13.4.2022 § 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Matias Pajula ja seitsemän muuta valtuutettua ovat tehneet 1.6.2022 seuraavan valtuustoaloitteen:

Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi

Venäjä aloitti sodan Ukrainaa vastaan viikko sitten. Sota on saanut joka päivä synkempiä piirteitä ja viime päivinä Venäjän kohteeksi ovat joutuneet ukrainalaiset siviilit. Ukrainalaiset ovat tähän asti kestäneet ja puolustaneet maataan onnistuneesti huolimatta Venäjän harjoittamasta poikkeuksellisen häikäilemättömästä sodankäynnistä.

Ukrainalaiset eivät taistele puolustaakseen vain Ukrainaa, vaan he taistelevat puolustaakseen koko Eurooppaa ja samalla myös Suomea. He taistelevat puolustaakseen länsimaisia arvoja, vapautta ja demokratiaa.

Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi on osoittanut poikkeuksellista rohkeutta johtaessaan maataan ja maansa armeijaa heidän puolustaessa Ukrainaa ja koko Eurooppaa. Hän on pysynyt Ukrainan pääkaupunki Kiovassa ja johtanut joukkoja edestä, vaikka hänen omaa henkeään on uhattu lukuisia kertoja erilaisilla murhayrityksillä.

Zelenskyin toiminta symboloi kaikkien ukrainalaisten poikkeuksellista rohkeutta. Rohkeutta, jota ilman ukrainalaiset eivät voisi puolustaa maataan ja Eurooppaa.

Meidän eurooppalaisten, suomalaisten ja helsinkiläisten on oltava kiitollisia ukrainalaisille, sillä he puolustava tällä hetkellä myös meitä ja meidän arvojamme. Siksi meidän on tärkeää osoittaa tukemme ukrainalaisille kaikin mahdollisin keinoin. Yksi erinomainen keino tämän tuen osoittamiseksi olisikin nimetä Helsingin Tehtaankatu uudelleen Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentin mukaan.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Tehtaankatu nimettäisiin uudelleen Zelenskyinkaduksi Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyin mukaan.

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan asiasta lausunnon kaupunginhallitukselle 30.9.2022 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386

20.09.2022

Asia/10

johanna.lehtonen(a)hel.fi
Hanna Ikonen, suunnittelija, puhelin: 310 64796
hanna.ikonen(a)hel.fi
Otso Huhtala, arkkitehti, puhelin: 31037296
otso.huhtala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuustoaloite 01.06.2022 Pajula Matias Tehtaankatu nimettävä uudelleen Zelenskyinkaduksi
- 2 Nimistöimikunnan lausunto 17.8.2022 § 53
- 3 Kaupunkiympäristölautakunnan päätös 14.6.2022 § 379
- 4 Nimistöimikunnan lausunto 13.4.2022 § 27
- 5 Nimistöimikunnan lausunto 13.4.2022 § 26
- 6 Nimistöimikunnan lausunto 13.4.2022 § 25

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Nimistöimikunta 17.08.2022 § 53